

חוק המפלגות (תיקון מס' 4), התשנ"ג – 1993*

1. לפני סעיף 1 לחוק המפלגות, התשנ"ב-1992 (להלן - החוק העיקרי)¹, תבוא הכותרת: הוספת כותרת לפרק א'
- "פרק א': הוראות בדבר רישום מפלגה, מוסדותיה ותקנונה"
2. אחרי סעיף 28 לחוק העיקרי יבוא: הוספת פרק ב'
- "פרק ב': מימון בחירות מוקדמות"
- הגדרות 28א. בפרק זה -
- "מועמד" - מי שעומד לבחירה לתפקיד של יושב-ראש המפלגה או מועמד מטעם המפלגה לאחד מאלה: ראש הממשלה, שר, חבר-הכנסת, ראש רשות מקומית, או חבר מועצת רשות מקומית;
- "רשות מקומית" - כמשמעותה בחוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם), התשל"ה-1975²;
- "תרומה" - בכסף או בשווה כסף, במישרין או בעקיפין, בארץ או בחוץ לארץ, במומנים או בהתחייבות מכל סוג, אך למעט פעילות אישית בהתנדבות, והכל במסגרת מימון מערכת בחירות של מועמד.
- 28ב. ההגבלות שבפרק זה יחולו בתשעת החודשים שלפני יום הבחירות (להלן - תקופת הבחירות).
- 28ג. מפלגה תודיע לרשם על מועד בחירות שפרק זה דן בהן. הודעה לרשם
- 28ד. מועמד לא יקבל תרומה מתאגיד בארץ או בחוץ לארץ; לענין זה, "תאגיד" - לרבות שותפות רשומה; הוראה זו לא תחול על סיוע שמגישה מפלגה לכל המועמדים שהם חבריה המתמודדים באותה מערכת בחירות. איסור תרומות מתאגיד
- 28ה. (א) מועמד לא יקבל תרומה מקטין או תרומה שניתנה בעילום שם; תרומה שניתנה ממי שזהותו ומענו לא נבדקו ולא אומתו בידי המועמד או מטעמו - כמוה כתרומה שניתנה בעילום שם. הגבלת תרומות
- (ב) מועמד לא יקבל מתורם ותורם לא יתן למועמד תרומה בשטרי כסף או במעות העולה על 100 ש"ח.
- 28ו. (א) מועמד לא יקבל מתורם במערכת בחירות מסוימת, ותורם לא יתן למועמד באותה מערכת בחירות, תרומה ששוויה עולה על 5,000 ש"ח, או תרומות שצירופן עולה על סכום זה; לענין זה יראו תרומות של התורם ושל בני משפחתו או של מי שתלויים בו מבחינה כלכלית - כתרומה אחת; לענין זה, "בן משפחה" - בן זוג, וכן ילד, את, או הורה, ובן זוגם של כל אחד מאלה. הגבלת תרומה מאדם למועמד
- (ב) בבחירות שבהן עומד לבחירה מועמד לתפקיד של ראש הממשלה או של יושב-ראש המפלגה, ושזכאים להשתתף בהן כלל חברי המפלגה, יהיה הסכום לענין סעיף זה פי ארבעה מהסכום הנקוב בסעיף קטן (א).

* נתקבל בכנסת ביום ט"ו באב התשנ"ג (3 באוגוסט 1993); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק 2133, מיום

י"א באדר ב' התשנ"ב (16 במרס 1993), עמ' 368.

1 ס"ח התשנ"ב, עמ' 190.

2 ס"ח התשל"ה, עמ' 221.

<p>128. לא יתן אדם למועמדים שונים באותה מערכת בחירות תרומות שצירופן עולה על פי שלושה מהשווי האמור בסעיף 128.</p>	<p>הגבלה כוללת על תרומות</p>
<p>228ח. (א) מועמד לא יקבל במערכת בחירות אחת תרומות בשווי כולל העולה על 150,000 ש"ח, ולא יוציא מועמד, באותה מערכת בחירות, למימון מערכת הבחירות שלו, סכום העולה על הסכום האמור; קבע המוסד לביקורת של המפלגה כי להערכתו יעלה מספר בעלי זכות הבחירה על 150,000, רשאי הוא להעלות את הסכום האמור עד 300,000 ש"ח.</p>	<p>הגבלה כוללת של הכנסה והוצאה</p>
<p>(ב) בבחירות שבהן עומד לבחירה מועמד לתפקיד של ראש הממשלה או של יושב-ראש המפלגה, ושוכאים להשתתף בהן כלל חברי המפלגה, יהיה הסכום לענין סעיף זה מיליון ש"ח.</p>	
<p>(ג) לענין פרק זה, "הוצאה למימון מערכת בחירות" - בכסף או בשווה כסף, במישרין או בעקיפין, בארץ או בחוץ-לארץ, במוזמנים או בהתחייבות מכל סוג.</p>	
<p>228ט. מפלגה רשאית לקבוע בתקנון או בהחלטת המוסד המוסמך לכך, ובגבולות האמורים בסעיף 228ח, סכומים מרביים שונים למערכות בחירות שונות, ורשאית היא לקבוע כאמור סכומים מרביים נמוכים יותר מהסכומים הקבועים בסעיף האמור, וכן אמות מידה לקביעת הסכומים בשים לב לאופי התפקיד ולהיקף בעלי הזכות לבחור; לא נקבעו סכומים מרביים כאמור, יבואו במקום הסכומים האמורים בסעיף 228ח - מחציתם.</p>	<p>הגבלה כוללת על-פי החלטת המפלגה</p>
<p>228י. הוצאה שהוציא מועמד למימון מערכת הבחירות שלו בתקופת הבחירות תיחשב כחלק מההוצאה הכוללת לענין סעיפים 228ח ו-228ט, אף אם נעשתה לפני תקופת הבחירות.</p>	<p>הוצאה מוקדמת</p>
<p>228יא. תמורה חומרית שמקבל מועמד לצורך פעילותו השוטפת, אף אם נעשה בה שימוש במערכת הבחירות, לא יראו אותה כתרומה או כהוצאה לענין סעיפים 128 עד 228ט, ככל שהיקפה אינו עולה על זה שהיה לפני תקופת הבחירות; "תמורה חומרית" - העמדת רכב או הוצאות לרכב, משרד או שירותי משרד.</p>	<p>תמורה חומרית</p>
<p>228יב. תרומה שניתנה לאדם או לחבר בני-אדם, בין מואגד ובין שאינו מואגד, שהמוסד לביקורת של המפלגה קבע כי פעולותיו מכוונות בעיקרן להביא לבחירתו של מועמד, רואים אותה כתרומה שניתנה למועמד, והוצאה שהוצאה על-ידי אדם או חבר בני-אדם כאמור למימון מערכת הבחירות של מועמד, רואים אותה כהוצאה שהוצאה על-ידי המועמד לאותה מטרה.</p>	<p>תרומה לחבר בני-אדם והוצאה על-ידי</p>
<p>228יג. תרומות מקיבוץ או מאגודה חקלאית הבאות במקום תרומות אישיות של חבריהם, או כסף או שווה-כסף שניתן למועמד מקיבוץ או מאגודה חקלאית שהוא חבר בהם, והכל אם לדעת המוסד לביקורת של המפלגה הן בסכום סביר בנסיבות הענין, לא ייחשבו כתרומות מתאגיד לענין סעיף 228ד; לענין זה -</p>	<p>תרומה מקיבוץ או מאגודה חקלאית</p>
<p>"קיבוץ" - לרבות מושב שיתופי וכל אגודה שיתופית שהתיישבות שהכנסותיה אינן מחולקות בעיקרן לחבריה;</p>	
<p>"אגודה חקלאית" - אגודה שיתופית חקלאית אחרת שחבריה אישית הסמיכה לתרום למועמד.</p>	
<p>228יד. התעורר ספק אם תרומה שניתנה למועמד או הוצאה שהוא הוציא הן למימון מערכת הבחירות, רשאי המוסד לביקורת של מפלגה, מיזמתו או על-פי פניה, להכריע בענין.</p>	<p>סמכות המוסד לביקורת</p>

הצמדה 28טו. הסכומים הנקובים בפרק זה יעודכנו בינואר וביולי של כל שנה על-פי השינויים במדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה; הרשם יפרסם ברשומות הודעה על הסכומים על-פי סעיף זה.

הגבלה למערכת בחירות אחת 28טז. הסכומים שבפרק זה יחולו לענין מערכת בחירות אחת; ואולם בבחירות חוזרות לאותו תפקיד או משרה, רשאי המועמד לקבל תרומות ולהוציא סכום נוסף למימון אותה מערכת בחירות, בשיעור שלא יעלה על 25% מהסכום המקורי.

החזרת תרומות 28יז. (א) נתקבלה תרומה בניגוד להוראות חוק זה או בסכום העולה על הסכום המרבי המותר על-פיו, או שלא בתקופת הבחירות, יחזיר המועמד לתורם, מיד משנדדע לו על כך, את התרומה או את חלקה שהוא מעל למותר. (ב) נתקבלה תרומה בעילום שם, יעבירנה המועמד, מיד משנדדע לו על כך, לאוצר המדינה.

(ג) נתקבלה תרומה המעלה את הסך הכולל של התרומות מעל לסכום המרבי המותר לפי פרק זה, יחזיר המועמד את הסכום העודף, מיד משנדדע לו על כך ולא יאוחר מתום עשרה שבועות לאחר יום הבחירות, למי שנתנו, ואם לא ניתן לקבוע ממי ניתנה התרומה - יעביר את הסכום האמור לאוצר המדינה.

שימוש ביתרה 28יח. (א) לא הוציא מועמד את מלוא הסכום המותר על פי פרק זה עד תום תקופת הבחירות, ונשארה בידו יתרה, רשאי הוא להמשיך ולהחזיק בה ולהשתמש בה למימון מערכת הבחירות הבאה לאותו תפקיד או משרה, או למערכת בחירות אחרת המתקיימת תוך שנתיים, לפי המאוחר, והכל בכפוף להגבלות החלות על מערכת הבחירות המאוחרת; לענין זה, "יתרה" - סכומים שמקורם בתרומות.

(ב) לא נעשה ביתרה שימוש כאמור, יחזיר המועמד את היתרה לתורמים או יעבירנה לאוצר המדינה מיד עם תום התקופה האמורה בסעיף קטן (א).

ניהול חשבונות 28יט. (א) תרומות שקיבל מועמד, או הוצאות שהוציא למערכת הבחירות, ינהלו לפי ההוראות הבאות:

(1) כספים יחזקו בחשבון בנק נפרד;

(2) תנוהל מערכת חשבונות לפי הנחיות הרשם וירשמו בה את ההכנסות וההוצאות, לפי אותן הנחיות; ורשאי הרשם לקבוע בהנחיותיו הוראות שונות לפי סכומי ההוצאות;

(3) הרשם רשאי, מיזמתו או לפי בקשה, להוציא הנחיות מיוחדות ככל שיהיה דרוש בנסיבות הענין.

(ב) המועמד וכן מי שהוסמך מטעמו לנהל את מערכת החשבונות, יהא אחראי לביצוע הוראות סעיף זה.

(ג) מערכת החשבונות וחשבונות הבנק יעמדו לביקורת של המוסד לביקורת של המפלגה.

פרסום מוקדם 28כ. מועמד ימסור למוסד לביקורת של המפלגה סמוך לפני הבחירות, במועד שקבעה המפלגה, את רשימת התורמים שתרומת כל אחד מהם עד למועד האמור עלתה על חמישית מהסכום המרבי הנקוב בסעיף 28ו; המוסד לביקורת רשאי לפרסם את הרשימה לפני הבחירות, בדרך שיקבע; המוסד לביקורת יגיש את הרשימה למבקר המדינה על פי דרישתו, אם עלה חשד למעשה פלילי.

דוח של המועמד	28כא. (א) מועמד ימסור למוסד לביקורת של המפלגה במועד שקבעה המפלגה, אך לא יאוחר מעשרה שבועות לאחר יום הבחירות, דוח על תרומות שקיבל והוצאות שהוציא למימון מערכת הבחירות.
	(ב) יחד עם הדוח האמור בסעיף קטן (א) ימסור המועמד רשימה של כל התורמים ובה פרטים מזהים של כל תורם; המוסד לביקורת רשאי לפרסם את הרשימה, בדרך שיקבע.
תצהיר	28כב. המועמד יצרף לדוח ולרשימות האמורים בסעיפים 28כז ו-28כא תצהיר המאמת את נכונות האמור בהם ושלמותו.
הנחיות הרשם	28כג. הרשם יוציא הנחיות לענין ביצוע סעיפים 28כז ו-28כא.
דוח המוסד לביקורת	28כד. המוסד לביקורת של המפלגה יגיש למפלגה בתום כל מערכת בחירות, במועד שקבע הרשם, דוח ובו מימצאים ומסקנות על מילוי ההוראות של חוק זה ושל תקנון המפלגה על-ידי המועמדים; המפלגה תעביר את הדוח לרשם ותפרסמו בדרך שקבע הרשם.
פסילת מועמד	28כה. (א) קבע הגוף המוסמך לכך במפלגה, ובאין גוף כזה - המוסד לביקורת, כי מועמד לא קיים הוראה מהוראות פרק זה, רשאי הוא, בין היתר, לפסול את מועמדו, ואם נבחר לתפקיד במפלגה, רשאי הוא לבטל את הבחירה; כן רשאי הוא לפסלו מלהציג מועמדו לאותו תפקיד או לכל תפקיד אחר מטעם המפלגה, לתקופה שיקבע.
	(ב) הוראת סעיף קטן (א) באה להוסיף על כל דין או על כל הוראה שנקבעה בתקנון המפלגה, ולא לגרוע מהם.
עונשין	28כו. (א) מי שעשה אחת מאלה:
	(1) קיבל תרומה בניגוד להוראות פרק זה, או שלא החזיר תרומה כאמור בסעיף 28זז או לא העביר אותה לאוצר המדינה, כאמור באותו סעיף;
	(2) הוציא סכום העולה על המותר לפי הוראות פרק זה;
	(3) נתן תרומה בניגוד להוראות פרק זה,
	דינו - קנס פי ארבעה מהסכום העולה על המותר, או 10,000 ש"ח, לפי הגבוה שביניהם.
	(ב) לענין סעיף קטן (א) אין רואים כסכום מרבי סכום שנקבע בידי מפלגה על-פי סעיף 28ט.
	(ג) לא מילאה מפלגה אחר הוראות סעיפים 28ג, 28זז או 28כד, דינה - קנס 250,000 ש"ח.
	(ד) לא מילא מועמד הוראה מהוראות סעיפים 28זז עד 28כא, דינו - קנס 250,000 ש"ח.
סייג לאחירות	28כז. נעשה מעשה או מחדל בידי מי שהוסמך לכך על-ידי מועמד, שאילו נעשה על-ידי המועמד היה עבירה על-פי פרק זה, רואים אותו וכן את המועמד אחראים למעשה או למחדל, אלא אם כן הוכיחו שניים אלה:
	(1) שהמעשה או המחדל נעשו שלא בידיעתם;

(2) שהם נקטו בכל האמצעים הסבירים כדי למנוע את המעשה או המחלל.

שמירת דינים 28כח. אין בהוראות פרק זה כדי לפגוע באיסור לפי כל חוק אחר.

3. אחרי סעיף 28כח לחוק העיקרי יבוא: הוספת כותרת לפרק ג'

"פרק ג': הוראות שונות"

4. לפני סעיף 29 לחוק העיקרי יבוא: הוספת סעיף 28כט

"עיון במסמכים 28כט. מסמכים שנמסרו לרשם לפי הוראות חוק זה יהיו פתוחים לעיון הציבור."

5. בסעיף 33 לחוק העיקרי, במקום "ובדבר אגרות שיש לשלם בעד פעולות הרשם" יבוא: "בדבר סדרי העיון במסמכים שנמסרו לרשם ובדבר אגרות שיש לשלם לכיסוי הוצאות העיון במסמכים כאמור או בעד פעולות אחרות של הרשם". תיקון סעיף 33

6. בסעיף 9 לפקודת מס הכנסה³, בסופו יבוא:

"תרומה למועמר (26) תרומה למועמד בבחירות מוקדמות המותרת לפי פרק ב' לחוק המפלגות, בבחירות מוקדמות התשנ"ב-1992". תיקון פקודת מס הכנסה

דוד ליבאי
שר המשפטים

יצחק רבין
ראש הממשלה

שבח ויים
יושב ראש הכנסת

עזר וייצמן
נשיא המדינה

³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

חוק הסדרת הלוואות חוץ-בנקאיות, התשנ"ג-1993*

1. בחוק זה - הגדרות

"לווה" - למעט תאגיד;

"מלווה" - מי שנתון הלוואה, למעט תאגיד בנקאי ותאגיד עור כמשמעותו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981¹;

"סכום הלוואה" - הסכום שבו מחוייב הלווה לפי חוזה הלוואה, או כל חלק ממנו, לפי הענין, למעט ריבית וריבית פיגורים;

"ריבית" - ריבית או הפרשי הצמדה, לפי הענין;

"ריבית פיגורים" - ריבית נוספת שנדרש לווה לשלם בשל פיגור בתשלום לפי חוזה הלוואה, בין שנקראת ריבית פיגורים ובין שנקראת בשם אחר; לענין זה לא יובאו בחשבון הוצאות סבירות ממשיות שהוציא המלווה לגביית התשלום שבפיגור;

"שיעור העלות הממשית של האשראי" - היחס שבין סך כל התוספות לבין הסכום שקיבל הלווה בפועל, בחישוב שנת;

* נתקבל בכנסת ביום ט"ז באב התשנ"ג (3 באוגוסט 1993); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק 2172, מיום כ"ט באדר התשנ"ג (22 במרס 1993), עמ' 116.

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 232.